

GOGA

Tadej Golob

Koma

Kako raziskati zločin, če sploh ne veš, da se je zgodil?

Uvod

»Daj mi trenirko in pomagaj mi jo obleči. Hitro ...«

Alenka ga je zmedeno pogledala, potem pa iz torbe vendarle potegnila hlače in mu jih podala. Z desnico si je poiskal oporo v postelji in se nespretno, kot kakšna riba na suhem, poskušal znebiti bolniških hlač.

»Najprej moram govoriti s tvojim zdravnikom,« je poskusila. »Napisati mora odpustnico ...«

Nekako mu je uspelo zlesti iz hlač in začel se je tlačiti v trenirko. Neodločno je stala ob postelji in čakala na razlago. Ni je dobila. Obnašal se je, kot bi na oddelku zagorelo.

Mesec dni in pol je opazoval sotrpine, ki so se odpravljali domov, videl, kako se jim je, podobno kot njemu, mudilo in kako se je njihov odhod vlekel. Ves dan. In ko je že kazalo, da jih ne bodo izpustili, ko se je že njim samim zdelo, da bodo še enkrat večerjali v bolniških posteljah, da bodo sestre še enkrat ugasnile luč, so nenadoma pomahali pri vratih, nekateri na vozičkih, drugi oprti na hojce, in izginili. Sam ni hotel preživeti še enega polnega dneva v bolnišnici.

Pozneje, že doma, pa tudi še prej, ko je ležal v bolniški postelji, ga je Alenka spraševala, česa se najprej spomni potem, ko se je zbudil iz kome. Ali se spomni tega, pa onega ...

Ničesar. Ali pa mogoče dnevne svetlobe v bolniški sobi in različnih zdravnikov, ki pa so se v njegovi glavi zilili v eno

samo osebo in jih ne bi prepoznal, če bi jih kdaj pozneje srečal na ulici. Eden od njih je bil neverjetno podoben lastniku lokala, v katerega je pred nesrečo in pred epidemijo zahajal na kavo. Alenka je sicer rekla, da mogoče malo, njemu se je zdel prav tak kot on, pravzaprav je zanj *bil* on. Nasmehnil se mu je, ko ga je 'spoznal', in mu, ker je takrat, pred mesecem dni in pol, mislil, da bo takoj zapustil bolnišnico, rekel:

»Danes pridem na pivo, na veliko točeno.«

Zdravnik v belem je pokimal in se čez čas vrnil s kozarcem, v katerem je bila oranžna tekočina. Podal mu ga je.

»To je pivo, kakršno varim.«

Poskusil ga je, ker ga je žejalo. Prve dni ga je nenehno žejalo. Bila je cedevita.

»Pivo?« se je začudila Alenka. »Od kod pa pivo?«

»Zakaj pa ne pivo?« ji je vrnil.

Odnehala je. Mu bo pojasnila, ko pride k sebi.

Nekako mu je uspelo navleči trenirko, ne brez pomoči Alenke, ki se je med tem nenehno ozirala po sobi in pogledovala proti vratom, kot bi nekoga čakala. Skoznje je stopila sestra, tudi sester ni ločil med seboj, in se s pogledom zapičila v Tarasove nove hlače.

»Gospa, kaj pa počnete?« je nagovorila Alenko, kot da Taras ne bi imel nič s tem. »Zakaj ga preoblačite?«

»Danes gre domov,« je poskusila Alenka.

Ženska v bolniški uniformi je odkimala.

»Danes je omedlel na slikanju. Dajte vi raje govorit o tem z doktorjem Bečirovičem.«

Alenka se je preplašeno ozrla po Tarasu, potem pa sledila sestri iz sobe. Ostal je sam. Sam, seveda, če ne štejemo štirih sobolnikov – starčka na desni, ki ni mogel govoriti, pa

njegovega soseda, prav tako starejšega možaka, ki je padel, ko se mu je dvignila deska, na katere konec je sedel, in si pri tem zlomil kolk, še enega starejšega tipa, ki je obiral sadje, in se mu je zlomila veja, na katero je prislonil lestev, in edinega mlajšega, približno njegovih let, ki si je, česar ni razumel, poškodoval nogo pri nogometu. Kaj je počel človek, ki se je poškodoval pri nogometu, med na pol živimi ljudmi?

Sestra se je vrnila pred Alenko. Izmerila jim je pritisk, vprašala, koga in koliko boli, ter zaman čakala odgovor. V sedmi sobi stare travme Univerzitetnega kliničnega centra ni nikoli nikogar nič bolelo in sestra je morala nekaj tablet skoraj vsiliti. Taras, ki je imel poleg polomljenih kosti tudi oslabljen požiralni refleks in se mu je zatikala že gazirana mineralna voda, je dobil nekaj manjših, ergonomsko oblikovanih in nekaj klasičnih, velikih okroglih tablet. Teh zadnjih niti poskušal ni več pogoltniti, ampak jih je zgrizel.

Alenka je vstopila v pisarno doktorja Bečiroviča, ki se ni pustil motiti in je še naprej nekaj vpisoval v računalnik. Glavo je dvignil šele, ko je sedla na stol, na enega od dveh pred njegovo mizo. Prvi je bil že zaseden, na njem je sedel Bečirovičev mlajši kolega, ki ji je, ko je potrkala in odprla vrata, spodbudno pokimal.

»Prosim?« je rekel Bečirovič.

Videti je bilo, da se skuša spomniti, ali je z Alenko dogovorjen, in se hkrati sprašuje, kako mu je na to uspelo pozabiti.

»Prišla sem po vašega pacienta, Tarasa Birso,« je rekla.

»Prišli po pacienta? Kako to mislite 'prišli'?« je vprašal Bečirovič in dajal vtis, da mu je iz sekunde v sekundo manj jasno. »On ne gre nikamor.«

»Zjutraj je omedlel na slikanju,« je vskočil Bečirovičev mlajši kolega.

»Ampak,« je poskusila Alenka, »on je prepričan, da gre domov.«

Bečirovič se je nasmehnil.

»On je predvsem preslab, da bi ga mi izpustili iz rok. Tudi če bi verjeli, da bo šlo, si tega ne moremo privoščiti zaradi predpisov. Kaj, če se mu doma kaj zgodi?«

Bečirovič je za trenutek počakal in potem nadaljeval.

»Pravkar sem o tem govoril s kolegom rentgenologom,« in je pokazal na mlajšega moškega, »ki bi ga danes moral slikati, da vidimo, kako in kaj je z njegovimi kostmi, se sploh celijo ali ne. Ampak ni zdržal niti tistih pet sekund. Padel je na tla.«

»Spustil se je,« ga je popravil rentgenolog, ki se po opravi, beli halji, ni ločil od svojega starejšega kolega kirurga. »Ni ravno padel.«

»Kakor koli,« je rekel Bečirovič. »Končal je na tleh.«

Umolknil je in počakal na Alenko, ki je hlipala že od stavka *On ne gre nikamor*.

»Ampak on misli, da gre domov, in da to ne drži, mu boste morali vi povedati.«

Bečirovič se je nasmehnil in pogledal kolega v beli halji.

»Pa mu bova, a ne, dr. Gale?«

1. poglavje

Ko se je v spremstvu dveh belih halj vrnila k Tarasu, je ta mlel okroglo in grenko tableto. Zdravnika sta ga pozdravila in odvrnil jima je nekaj skozi koščke analgetika v ustih, komaj razumljiv dober dan. Če bi ga bolje poznala, bi ugotovila, da je bil njegov dober dan zastavljen vprašalno, da se je v pacientu pred njima prebudil višji inšpektor, ki se mu je zdelo sumljivo, da se žena, ki bi ga morala pospremiti domov, vrača v spremstvu dveh zdravnikov. In da, tako se mu je zazdelo, umika pogled pred njim.

»Menda ste pričakovali, da boste danes odšli domov?« je začel doktor Bečirovič.

Taras ni odgovoril.

»Ampak to žal ne bo šlo.«

Potem je kakšno minuto govoril, zakaj to ni mogoče, kako Alenka skrbi zanj sama ne bo zmogla ...

»Jaz sem zdravnica,« ga je prekinila Alenka.

»Niste pa sestra,« je mirno odgovoril Bečirovič, ki je to, da je Alenka zdravnica, seveda že vedel, in nadaljeval. Taras ga je poslušal do konca oziroma do zaključka, ki se je zdel kot konec, kot zadnji stavek, potem pa rekel:

»To ne pride v poštev.«

Alenka se je zdrznila in pogledala oba zdravnika, ki sta si prav tako izmenjala zmedena pogleda.

»Jaz grem danes domov,« je z glasom, ki ne trpi ugovarjanja, nadaljeval Taras.

»Če ste pa zjutraj omedleli na slikanju. Brez tega vas ne moremo izpustiti iz rok. In tudi sicer, kako boste doma brez vseh sester in nadzora?«

Taras je iz koticke ust zbezal zadnji košček tablete, ga pogoltnil, pri tem zakašljaj, in to tako močno, da se mu je zaletelo in ga je morala Alenka, ki je priskočila, potolči po hrbtu. Odkošljaj se je in pogledal Bečiroviča.

»Domov grem. Bom vsaj scal takrat, ko bom hotel.«

Pri tem je s pogledom ošinil račko, plastično posodo, ki je po obliki malo spominjala na to žival in ki je na pol polna visela ob boku njegove postelje. S tem, *bom vsaj scal, ko bom hotel*, se ni šalil. Mislil je resno in tako je tudi izzvenelo. Nihče ob postelji se ni nasmehnil.

Pravzaprav Taras Alenki ni povedal vse resnice, ko ga je spraševala po prvih spominih po komi. Eden prvih je bila sestra, imena ni poznal, ki je skrbela zanje. Bilo jih je več, a si Taras ni zapomnil njihovih obrazov. Sčasoma jih je ločeval na dve kategoriji. Na fizioterapevtko in mlajšega medicinskega brata ter na vse druge. Spomnil se je, kako je prvič pritisnil na gumb na leseni prečki, ki je visela nad njegovo glavo, in se je pojavila ena onih, vseh drugih ...

»Na stranišče bi moral.«

Odgovorila je – in tega se je sčasoma navadil, razbesnelo pa ga zato ni nič manj:

»Gospod Birsa, vi ne morete na stranišče.«

Pa čeprav je ob njegovi postelji stal voziček za invalide in tudi še po tem, ko je tisto razdaljo do stranišča, kakšnih petnajst metrov v eno smer, zmogetel z nevrološko hojco,

nekakšnim vozičkom s tremi kolesi, na katerega se je naslanjal, na njem na pol ležal. Pod nadzorom fizioterapevtov ali Alenke na obisku se je nekako spravil do stranišča in nazaj. Komaj, ampak se je.

»Tole je bilo podobno vzponu na Daulagiri,« je popolnoma resno dejal po enem takšnih izletov, ko se je s skrajnimi močmi zvlekel na posteljo.

Fizioterapevtka ali kdor koli je bil že takrat z njim, pa saj veliko drugih možnosti niti ni bilo, se je smejala.

»Res,« je rekel, »občutki so neverjetno podobni.«

Tako v bolnišnici kot na osem tisoč metrih so mu težave in napor predstavljali najmanjši gibi in najpreprostejša opravila. Na oblačenje v šotoru ob zavijanju vetra, ki je pihal iz Tibeta in mu je šotorsko ponjavo zavil okrog telesa, se je spomnil ob posedanju na rob postelje, s katerega se je lahko oprijel držal hojce. Tako kot se je vlekel po ozebniku že nad osem tisoč metri, malo pod vrhom Daulagirija, in iskal molekule zraka, tako se je zdaj s hojco plazil po hodniku od stranišča mimo dveh vrat in skozi tretja zavil desno do svoje postelje pri oknu, se povzpел nanjo in ves zasopel obležal.

»Zakaj?« je dahnil, ko je to zmogel. »Pred nesrečo sem bil fit.«

»Štirinajst dni kome je za vami.«

Štirinajst dni, v katerih je shujšal za prav toliko kilogramov, in to, kar je bilo najhuje, prav toliko kilogramov mišic. V dveh tednih je uplahnil.

Kadar ni bilo fizioterapevtke Saše in medicinskega brata Filipa, je bil obsojen na račko in aluminijski krožnik. Še sreča, da mu je štirinajst dni ležanja v nezavesti tako

zelo upočasnilo prebavo, da mu krožnika ni bilo treba uporabiti. Niti enkrat? No, vsaj spomnil se ni.

»Ampak ...« je spet poskusil doktor Bečirovič, a ga je Taras ustavil z dvignjenim kazalcem.

»Ne pride v poštev,« je ponovil. »Počakal sem, da je vse ... tole ...« in je pokazal na steklenico na stojalu ob postelji, ki je bila s plastično cevko povezana z žilo njegove leve roke, »steklo vame, kot smo se dogovorili, pa še za to bi lahko poskrbela Alenka, drugih razlogov, da bi vam zasedal posteljo, pa ne vidim. Doma bom napredoval hitreje.«

Moral je domov. V bolnišnici ga je vsako noč odneslo v jarke prve svetovne vojne, med ranjence in mrtve, med gnila trupla, katerih smrad je vohal tako živo, da je verjel, da so resnična, da ležijo med kupi zemlje, med skalami, v bombnih kraterjih. Saj jih je videl. Jutra je dočakal zapleten v cevke, ki so v njegove žile dovajale zdravila, moker, poscan.

»Povejte,« je rekel sestri, ki je morala zjutraj preobleči posteljo. »Vem, da smo v prvi svetovni vojni, ne vem pa, na čigavi strani, na avstrijski ali italijanski?«

Sestra ga je zmedeno poslušala.

»Prve svetovne vojne je že konec,« je odgovorila. »Ampak vi ste nekam udarili z glavo, zato ...«

Ni vedel, zakaj, ampak prepričan je bil, da bo vojne konec šele, ko bo odšel domov. Tako je zdaj pogledal oklevajočega dr. Bečiroviča in ponovil:

»Ne pride v poštev. Doma bom hitreje napredoval.«

Kazalo je, da je uporabil magične besede. Dr. Bečirovič je pogledal kolega rentgenologa, ki je skomignil, in potem znova Tarasa in rekel:

»V katerem nadstropju je vaše stanovanje?«

»Hiša,« ga je popravil Taras, »in jaz bom v pritličju v istem nivoju z zunanjo teraso.«

Dr. Bečirovič je kimal.

»Ampak preden vas spustimo, morate obvezno opraviti še slikanje noge in hrbtenice. Bo šlo?«

Pogledal je Tarasa in rentgenologa. Taras je pokimal, kolikor je pač lahko s plastično opornico za vrat, rentgenolog je znova skomignil.

»Ne vem ... Zjutraj ni, ampak saj ga mogoče lahko slikamo sede.«

»Dajte,« je rekel dr. Bečirovič.

Naslednji dve uri je Taras preživel ležeč, tako kot zadnji mesec in pol, na bolniški postelji z rahlo privzdignjeno blazino. Nekaj časa se je pogovarjal z Alenko o jutranjem slikanju in polzenju v temo, ki ga je doletelo.

»Si pri tem kam udaril? Si si ...«

Vprašanja ni dokončala, ampak razumel ga je kot *Si si kaj novega zlomil?*

»Ne,« je rekel in res se mu je zdelo, da je mehko zdrsnil v temo in da so ga roke bolničarja, kateri koli je že stal v bližini, prestregle, še preden bi z glavo ali kakšnim drugim delom telesa, počil ob tla.

»Saj sem padel že enkrat prej,« je dodal. In res se je, pa precej huje, zložil na tla pred straniščno školjko, in to pod nadzorom Filipa. Izgubil je ravnotežje in zaplaval in si pri tem nesrečno zvil levo, zlomljeno nogo pod takim kotom, da ga je ob pogledu na to zbolela še glava, ne samo noga. Filip, ki si je dal oprava s hojco, ki jo je Taras izpustil, preden se je naslonil na straniščno školjko, je prebledel, odrinil

hojco in ga začel pobirati s tal. Noga ga je nekaj časa bolela še malo bolj kot sicer, ampak kaj pa naj bi, itak je bila zlomljena.

»Ta mali sta v redu?« je vprašal, ko sta izčrpala temo.

»Pozdravljata te. Na Dunaju sta in zaradi covida ne moreta sem, sicer bi te obiskali. Če bi prišli, ne bi mogli nazaj.«

Tako je Taras svoji hčeri nazadnje videl konec poletja, ko sta se po poletnih počitnicah še za nekaj dni zadržali v Ljubljani, preden so se na Dunaju začela predavanja, a niti tega se ni spomnil. Ko se je po dveh tednih zbudil iz kome, je dr. Balmazović poklicala Alenko in jo vprašala:

»Povejte mi, vi ga bolje poznate, a je zmeraj tako tiho? Če že govori, omenja hči Mojco ali pa preklinja.«

Nikoli ni razmišljala o tem, a zdaj, ko je bila vprašana, bi morala reči, da je res, da je Taras bolj molčeče sorte. Nikoli ni nakladal, telefonske pogovore je zaključeval rafalno ali pa je, če to ni bilo mogoče, ob njih deloval vedno bolj razdražen, do končnega *Okej, okej, se slišiva. Adijo.*

»Če preklinja, potem je že v redu,« je namesto nje odgovoril Brajc, ki je takrat šel z njo do dr. Balmazović, vodje oddelka za intenzivno terapijo Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani.

Mojco omenja? Kako samo Mojco? To Brajcu ni šlo v račun. Taras je imel dve hčeri.

Da se je Taras ponesrečil, je Brajc slišal po radijskih poročilih ob pol sedmih zvečer. Takoj je poklical Tino, ki o tem ni vedela ničesar.

»Kako?« je vprašala.

»Padel je v prepad enega teh hribov v okolici Ljubljane,« je rekel Brajc.

»Ljubljane,« je nejeverno ponovila Tina. »A tu so prepadi?«

»Če se prav spomnim, so omenjali Polhograjsko Grmado,« je rekel Brajc, in ko nekaj časa ni dobil odgovora, niti ja ali hm se ni slišal v odgovor, je dodal: »Menda naj bi bil huje poškodovan. V kritičnem stanju ali tako nekako.«

»Si prepričan, da so govorili o Tarasu?«

Poklical je še Osterca, vendar je njegov telefon javljal, da ni dosegljiv, in potem, po oklevanju, še Alenko. Takoj ko je zaslišal njen 'prosim', je vedel, koliko je ura. Človek, ki se je ta trenutek boril za življenje, je bil Taras.

»In kaj pravijo tvoji kolegi?« je vprašal Brajc.

»Nič ne pravijo,« je rekla Alenka.

Brajčevi kolegi, ki so si kraj nesreče ogledali za zdravniki reševalci, so lahko ugotovili, da je nesrečni višji kriminalistični inšpektor padel z na videz nenevarne poti na južni predvrh tega niti 900 metrov visokega griča v okolici Ljubljane, priljubljene izletniške točke številnih meščanov glavnega mesta, sploh med epidemijo.

»Od tam ni še nihče zletel sem dol,« je rekel Tomič, kriminalistični inšpektor, ki ga je doletel ogled kraja nesreče, in pri tem s 'sem dol', ciljaj na planinsko pot, ki je peljala pod južnim predvrhom, imenovanim tudi Mala Grmada, in se je nekajkrat približala južnemu strmejšemu pobočju gore, enkrat prepadno odrezanemu za kakšnih dvajset metrov. In prav s tega dela je očitno zletel Taras. Našli sta ga dve starejši planinki, ki sta prečili pod vršnim grebenom in potem nameravali nekoliko posedeti pri lovski koči ter se vrniti do avtomobila pri gostilni na Katarini, ki je v teh

koronačasih ponujala kavo in čaj za s sabo, pa tudi telečjo obaro, štruklje in podobno hrano. Taras se je zapletel v drevo nad potjo, bil je pri zavesti in stokal, ko sta prišli mimo, in če ne bi malo prej slišali udarcev ob grušč in zemljo, ki jih povzroči dobrih osemdeset kilogramov težko telo pri padcu, bi najbrž spregledali v veje ovito postavo, in ne bi poklicali 112, s čimer sta mu rešili življenje. Taras se ju ni spomnil, kakor se ni spomnil ne padca ne tega, da je tisti dan sploh pohajkoval tam.

»Kaj se je pravzaprav zgodilo?« je vprašal Alenko, ne takoj, šele kakšen teden po tistem, ko se je prebudil iz kome.

Povedala mu je, kar je vedela, in debelo jo je gledal. Ni bil presenečen nad tem, da je v bolnišnici, niti nad tem, da je hudo polomljen – videti je bilo, da so možgani, kljub temu da so bili začasno izklopljeni, podzavestno dojemali, kaj se dogaja z njim – zdelo se je, da ga bega vzrok za vse to. In kraj.

»Polhograjska Grmada?«

»Se spomniš, da si šel tisti dan teč na Grmado?«

Poskusil je odkimati, a ga je kljub opornici, ki jo je nosil, zbolelo, zato se je namesto tega spačil in rekel:

»Ne.«

»Potem se tudi padca ne spomniš?«

»Ne.«

Manjkalo mu je nekaj mesecev pred nesrečo. Zadnja stvar, ki mu je v celoti ostala v glavi, so bili prvomajski prazniki. Spomnil se je, da sta si privoščila nekaj dni Istre. Po tem se je spomnil le drobcev.

»Koliko je pet krat štiri?« je vprašala.

»Dvajset.«

»Šest krat sedem?«

»Dvainštirideset.«

»Pet krat sedem?«

»Petintrideset.«

Pogledala ga je z zmesjo pomilovanja in očitka.

»Taras!«

»Kaj? Petintrideset je.«

Zamislila se je, nagrbančila čelo, ga sprostita ter se nasmehnila.

»Oprosti. Očitno ti možgani delajo bolje kot meni.«

Ure so tekle. Tako kot tisti pred njim, ki so zapustili bolnišnico in do konca niso vedeli, ali jo bodo ali ne, je bil tudi Taras zmeraj bolj nestrpen. Nervozno je pogledoval na svoj telefon, ki ga je v minulih dneh uporabljal za ogled dirke po Španiji. Tour de France je prespal, in ko mu je Breznik s policijske postaje Moste, s katerim sta šla nekajkrat skupaj na kolo, poslal sporočilo, da je zmagal Pogačar, je mislil, da res ni vse v redu z njegovo glavo, da je narobe prebral. Pogačar? Če že Slovenec, potem bi moral biti Roglič. Od kod zdaj neki Pogačar?

»Če bodo pohiteli, bi lahko šla na kavo k Homanu. Pod tisto veliko lipo.«

Presenečeno ga je pogledala.

»Vse je zaprto zaradi covida. A ne veš?« je rekla. »Pa tudi če ne bi bilo, se zaradi ene kave ne bi vozila v Škofjo Loko.«

Zdaj je bil on tisti, ki jo je vprašujoče pogledal.

»Pa saj smo v Škofji Loki, a nismo?«

»V Ljubljani smo. Na stari travmi. To ti že ves čas govorim.«

Ko se je prebudil iz kome in ko so ga preselili na pol-intenzivni oddelek, je skozi okno opazoval stolpnico, v katero se je upiralo sonce, in spomnila ga je (tako je vsaj razlagal Alenki) na stanovanjske bloke, mimo katerih se je poleti čez Bukovo spustil v Cerkno na poti do ceste, ki je peljala čez Kladje. Da v Cerknem ni bolnišnice, mu ni šlo v račun. In ko so ga s polintenzivnega preselili na normalni oddelek travmatološke klinike, je dobil fiksno idejo, da so ga prepeljali v Škofjo Loko. Zakaj, ni znal pojasniti.

»A da je vse zaprto?«

Tega, da so komaj zlezli iz ene teme, se je spomnil. Tega, da v življenju ni spil toliko kav za s sabo, kot jih je v tistih treh predpoletnih mesecih. Da je bil nekaj časa kavomat na hodniku Policijske uprave Ljubljana skoraj edina možnost za kavo v radiju kakšnega kilometra. Da je, ko je pred vrati bencinske črpalke z masko čez obraz čakal, da bo lahko plačal natočeno gorivo, obvezno prebrskal še denarnico in preverjal, ali je v njej evro in pol za kavo. In zdaj so spet tam?

»Ja, še huje kot spomladi,« je rekla Alenka.

»Ali niso nad nami leteli avioni v čast zmage nad covidom?« je vprašal in se zajedljivo nasmehnil.

Alenka je bolj sama zase zamrmrala:

»V redu je. Humor je tu, potem najbrž res vse dela.«

Ko so ga pripeljali v Klinični center, je bila po naključju tam. Na poti na urgenco k dr. Berne, ki je bila njena sošolka s fakultete, da bi jo vprašala, kakšne ukrepe lahko pričakuje, kar se njenega dela na zasebni kliniki tiče, je z mostu čez Ljubljanico, na katerega je zavila z Roške ulice, zagledala vojaški helikopter, ki je pristajal na strehi Kliničnega centra.

»Katerega nesrečnika le peljejo?« je pomislila in parkirala na Zaloški.

Dr. Berne ni bila videti presenečena, ko jo je zagledala, kot bi moral biti nekdo, ki ga po petnajstih letih nenapovedano obišče sošolka s faksa. Pogledala jo je z utrujenim obrazom, ki ga je Alenka, dokler ni dr. Berne spregovorila, pripisala okoliščinam, zdravstveni delavki na pragu drugega vala epidemije.

»Že tukaj, Alenka? Kako si izvedela?«

»Izvedela kaj?« se je začudila Alenka.

Dr. Berne se je znova ozrla po njej, kot človek pogleda nekoga, za kogar ni prepričan, da ga je razumel, potem pa rekla: »Tarasa so pripeljali, zato te vprašam.«

Ko sta se nazadnje videla, ji je rekel, da gre po službi teč na Polhograjsko Grmado, in jo vprašal, ali bi šla z njim.

»Ne, popoldne moram še v Klinični center, da se pozanimam, kaj nam pripravljajo,« je odkimala pri zajtrku.

Tarasa so pripeljali! Od kod? Se je zaletel z avtom? Najprej je pomislila na to. Daleč so bili že časi, ko se je morala bati zanj, ker je izginjal v stene, za katere je slišala prvič. Severna stena Široke Peči, Rzenik, Votli vrh ... Zdaj je sicer spet plezal, ampak po lastnih besedah lažje, 'turiistične' smeri v stenah, ki jih je tudi ona poznala: severna Triglavska, južna Skutina, južna Koglova, v katero se mu je, ko sta začela, celo sama pustila zvabiti.

»Pripeljali?«

»S helikopterjem,« je rekla dr. Berne. »Prav zdaj ga peljejo sem. Če nočeš ...«

Utihnila je. Zaradi Alenke in zaradi sestre, ki je vstopila v ordinacijo in rekla:

»Poškodovanega planinca peljejo.«

Takoj zatem so v sobo na nosilih, mizi iz reševalnega vozila, skozi vrata pripeljali Tarasa, ki je po vsem sodeč spal. Ni bil videti poškodovan, ni bil krvav.

»Alenka, vseeno bi te prosila ...« je nadaljevala dr. Berne in z glavo pomignila proti vratom.

Mesec in pol pozneje ga je torej odpeljala domov. Taras je na sovoznikovem sedežu na pol sedel, na pol ležal, na pol pri zavesti in na pol v temi, ki se je ni znebil niti po tem, ko so ga zbudili iz kome. Bil je bled in večkrat je potožil, da mu je slabo. Je imel dr. Bečirovič prav? Bo lahko skrbela zanj?

Dvanajst zlomov. Leva lopatica, vseh sedem vratnih vretenc (čeprav je najprej narobe razumela, da so šla samo tri), dve prsni vretenci, medenica in stegenica. Plus difuzna, aksonska okvara možganov, kar je, čeprav pediatrijna, razumela: večkratna poškodba možganov s pretrganimi živčnimi vlakni.

O tem je govorila z vodjo nevrologije na UKC Ljubljana takoj za tem, ko so Tarasa pripeljali k njim. Poslušala ga je in ga prekinila, ko ji je začel razlagati, kaj so to aksoni.

»Samo to mi povejte,« je nestrpno rekla, »bo še kdaj normalen?«

Dr. Pak, mlajši, svetlolas, je skomignil:

»Odvisno od tega, kaj je za vas normalno.«

S pomočjo invalidskega vozička ga je nekako spravila iz avtomobila in opazila, da od vrat njune vrtne ograje do kavča pred televizorjem dnevne sobe ni ne stopnic ne kakršnih koli pregrad za gibalno ovirane, česar se prej niti ni zavedala. Taras se je zvalil na kavč in zastokal.

»Tole ne bo šlo.«

Ni mogel sedeti. Preslab je bil. Alenka je porabila nekaj minut, da ga je posadila nazaj v invalidski voziček, kjer se je lahko naslonil na naslonjala za roke, potem je izvlekla kavč in ga spremenila v posteljo. Namestila mu je dve blazini, da je lahko z rahlo dvignjeno glavo čez konice svojih prstov na nogah pogledal najprej zaključek ene od etap Vuelte, potem pa še del nanizanke o dr. Housu. Nekaj pred njenim koncem je zazvonil njegov telefon. Prinesla mu ga je. Na ekranu je bila izpisana njej neznana številka. On jo je prepoznal.

»Živijo,« je rekel.

Sledilo je še nekaj enozložnic, s katerimi je tudi sicer navadno odgovarjal. Ja in ne, v glavnem.

»Tina je bila,« je rekel, ko je po petih minutah prekinil povezavo. »Zanima jo, kako je z mano.«

»Lepo,« je rekla.

»Menda je na sodišču padla naša zadeva s Krepom,« je dodal.

»Sem slišala,« je rekla. »Ampak po vsem, kar si preživel, je to še najmanj.«

Ni se nasmehnil. Nagrbančil je čelo.

»Ne reci mi, prosim, da te bo to zdaj potrlo?« ga je vprašala. »Navsezadnje si na bolniški in boš še lep čas.«

Odkimal bi, če bi mu to dopuščale opornica okrog vratu in bolečine, ki so se ob tem gibu pojavile. Namesto tega se je samo nakremžil.

»Ni to.«

»Kaj pa?«

»Nisem ji povedal, ampak ne spomnim se, da bi se kdaj v življenju ukvarjal s tem Krepom. Ime mi nič ne pove.«

2. poglavje

Prišla je prva. Kako čudno je bilo to, da ni Tarasa. Po navadi se je pojavil pred vsemi. Ko mu je to nekoč omenila, je odmahnil z roko in pojasnil:

»Že tako ali tako bi se me mnogi radi znebili, pa se trudim, da jim ne bi ponudil razloga.«

Ni vedela, kaj bi sama s sabo. Prižgala je računalnik in se lotila pregledovanja in preverjanja materiala, ki so ga poslali na Vrhovno državno tožilstvo v povezavi s primerom Krep. Tulec izstreljenega naboja, pa smodniški delci s kraja streljanja in z jakne ustreljenega novinarja Tomaža Srakarja ter s puloverja Jureta Krepa. Ko so iskali imena, ki se jim je Srakar zameril, bodisi pri svojem delu bodisi zasebno, so izločili kakšnih sto oseb, med njimi tudi Krepa. Kot novinar levičarske revije je imel Srakar na stotine, vsaj tak občutek je dobila, nasprotnikov, spontanih ali zaposlenih prav v te namene, ampak med njimi si težko ločil.

Potem si je Taras ogledal še članke, ki so poročali o uboju Tomaža Srakarja in odzive nanj. Vsi so bili pietetni, ogorčeni, zahtevajoči glavo morilca. Le en sam je štrlel iz tega kolektivnega ogorčenja. »Pravica – skazica!« je zapisal Jure Krep, ki je dodal povezavo na intervju z umorjenim s podčrtanim odgovorom: »Jureta Krepa

kot psihoanalitika ne moremo resno jemati,« je govoril Srakar. »Še najbolje bi bilo, ko bi ga poslali v prvo trafiko po škatlico cigaret in mu rekli, da lahko eno vzame iz nje in naj da mir.«

Tina je, ko jo je opozoril na to, odmahnila z roko. Še en kreten pač, Taras pa se je, mogoče tudi v pomanjkanju boljših indicev, zakopal v to in nadaljeval je z nekakšno njej neznano intuicijo, zasnovano na pravici – skazici, ter pripeljal Krepa na sodišče. Tudi, če ga ne bi. Sodišče je Krepa izpustilo.

Zaprla je mapo s primerom Krep – primer tako ali tako vodi Taras in dokler se on ne prikaže in ne pove, kako in kaj, je vse, česar bi se lotila ... Ma, nima smisla. Zavila je na splet. Da preveri, kako in kaj je z epidemijo, da vidi, kateri barvi se bližamo. V desnem spodnjem kotu zaslona se je pojavila reklama za Slovenske novice: *Huda nesreča v hribih v okolici Ljubljane*. Raje ni kliknila.

Še vedno si ni povsem opomogla od Brajčevega klica. Nikoli je ni klical, sploh ne izven službenega časa, in to, da jo je klical tokrat, ni moglo pomeniti nič dobrega. Pa naj je šlo za delo ali za kaj drugega. In res ni.

Taras naj bi se huje poškodoval, kako zelo, tudi Brajc ni vedel. Poslovala se je, ne prav zelo vznemirjena. Odkar je poznala Tarasa, se je ta dvakrat ponesrečil s kolesom. Prvič, ko je sam padel na peskastem ovinku pri spustu s Toškega Čela, in drugič, ko ga je zbil avto med Polhovim Gradcem in Samotorico, vasjo, za katero je takrat prvič slišala. Obakrat jo je odnesel z nekaj praskami. Najbrž tudi tokrat. Toda potem ji je Brajc sporočil še nekaj podrobnosti ... Zdaj ga je poklicala ona.

»Kje si pa ti?« je vprašala.

»Na Krimu ...,« je zmencal. »Malo bom zamudil.«

Zbudil se je, še preden bi ga lahko vrgla pokonci budilka, in pomislil na to, da Tarasa ne bo v službo. 'Vsaj sral nam ne bo ...' mu je šlo najprej skozi glavo, potem ga je zapeklo. Ne bo ga v službo in tudi ne v Mostec na njun večerni tek. Kdo ga bo zdaj silil v hrib?

V tem času, to si je moral Brajc priznati, čeprav se mu je še samemu zdelo čudno, je tek, če že ne vzljubil, vsaj sprejel. Vsekakor se je po tej mukotrpnosti počutil boljše. Kar je počel, še zmeraj ni bilo ničemur podobno, še zmeraj je bil debelušni začetnik, ki se je spotikal po cesti od Mosteca do gostilne pred cerkvijo na Rožniku, toda zdaj se je vsaj znal tej dejavnosti primerno obleči in obuti. Opazil je, da s svojim racanjem ni edini. In zanimivo, čeprav mu je Taras več kot enkrat dejal, naj pozabi na diete in podobna omejevanja, ker da človek, ki se ukvarja s športom, lahko da v usta kar koli, se je iz dneva v dan bolj držal nazaj. Pred tekom pač zato, ker se je s polnim želodcem dunajca, kranjske klobase ali česar koli že, tudi premikal bolj nejevoljno, zadnje čase pa že po njem. Ni čutil potrebe, zakaj bi torej tako trpel in takoj nato spet vse podrl?

Najprej, pred kakšnega pol leta, ko sta s Tarasom začela, se je tehtal vsak dan po večkrat. Pred tekom in po njem. V prvih štirinajstih dneh je izgubil dva kilograma, potem dolgo nič več. Kakšen teden se je celo zredil. Zdaj že nekaj mesecev, vse poletje pravzaprav, ni stopil na tehtnico in sam pri sebi ni opazal večjih sprememb – mogoče je bila

tolšča, ki ga je obdajala, malo čvrstejša, je pa ni bilo nič manj, in noge so bile bolj mišičaste. Potem je neki dan po zajtrku, ko je namesto treh ocvrtih jajc pojedel samo dve, na hodniku nekaj metrov pred njihovo pisarno naletel na Tino, ki jo je pravkar zapuščala, in ga je po *živijo-živijo* oplazila z nenavadnim pogledom.

»Ti, Brajc ...« je rekla izza svojega računalnika, ko se je vrnila.

»Ja?«

»Oprosti, da vprašam. Saj ni nič narobe s tabo?«

»Ne, zakaj bi bilo?«

»Shujšal si.«

Zato je, ko se je vrnil iz službe, poiskal tehtnico. Šest kilogramov. Šest! Najraje bi zavpil od veselja, takoj za tem pa še zajokal od ganotja. Namesto tega je samo malo posmrknil, se useknil v robec, potem pa vtipkal Tarasovo številko. Zahotelo se mu je teka.

»Lahko,« je dobil v odgovor. »Najprej grem sicer na kolo, se pa lahko dobiva pred temo za en krog.«

»Šest kil sem shujšal,« je rekel.

»Sem opazil,« je rekel Taras.

In zdaj ga ne bo. Kdo ve, kako dolgo. Poklical je Alenko.

»Kako hudo je?«

Po pogovoru mu je šlo na jok. Najbrž nikoli več ne bosta tekla skupaj. Kako bo zdaj brez njega? Kdo ga bo prisilil v gibanje, pri katerem sta nekaj časa, nekaj trenutkov obe nogi odlepljeni od tal?

Sedel je na rob postelje in se zastrmel v drugo stran sobe, potem pa vstal in stopil do omare, pobral iz nje trenirko, par bombažnih nogavic in jih obesil čez stol.